

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FUGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefont 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Tiszáék merényleteinek méltó betetőzése.

A választói javaslat érdemleges kritikája.

A „Székely-Udvarhely” eredeti közleménye.

IV.

Köztudomású tény, hogy a mai többségnek talán 10 százaléka sem bír a magyar nyelvű választók mandátumával, hanem ugyszólván kizárólag a nemzetiségi vidékek mandátumainak jutottak a birtokába. Az pedig elvitathatatlannak, hogy a nemzetiségi vidékeken hatványozottan nagyobb az analfabéták száma.

Erre tekintettel a legnagyobb foku hálátlanság a Tisza et Co cég ebbeli eljárása, vagy talán a megcsappalt választási kasszára tekintettel adósságaikat lerótnak tekintik?

Maga a javaslat ezen intézkedése érvénybe levő büntető törvény könyvünkbe is ütközik s ellentétben áll az összes kulturállamok büntető jogszolgáltatásának azon magasztos elvével, hogy senki oly bűncselekmény miatt, amit nem maga követett el, nem büntethető.

Az analfabéták és a 6 elemi elvégzését igazolni nem bíró polgároknak szavazati jogára vonatkozó rendszabályok büntetésnek tekintendők, de mert nem ők az okai ezen hiányos képzettségüknek, jogszerűleg ezért csak azoktól a kormány férfiaktól lenne megvonható a szavazati jog, akik azt a brutális állapotot, hogy általános népoktatási törvényünk végrehajtva nincsen, előidézték.

Ha a terhek általánosak, a jogoknak is általánosoknak kell lenniök.

A választói jogosultság elé ennél fogva korlátot állítani nem szabad, sőt a magyarul írni, olvasni tudáshoz való korlátozását is csak akkor, ha az állam előbb teljesíti hivatását és a népoktatás teljes államosítása mellett módot ad a nemzetiségieknek is a magyar írás és olvasás elsajátítására. Addig azonban ennek a korlátozásnak sincsen helye és jogosultsága.

A javaslatnak különben annyi a kiáltó igazságtalan rendelkezése, mint az égen a csillag s meglátszik rajta, mily keserves munkát igényelt az abban letektetett abszurdítások megszerkesztése s így most már látjuk azt is, hogy bizony csakugyan szüksége volt Lukácsnak az eddigi időre, mert ennyi agyafurt okoskodást összegyűjteni hamarabb, még az örmény ész sem lehet képes.

A javaslatnak korántsem az a célja, hogy a választói jogosultság szélesebb rétegekre is kiterjesztessék, hanem, hogy mi által korlátozható a mai névjegyzékbe foglalt választók száma és mi által lehet biztosítani a munkapárt örök életét.

Az előbbi bizonyítja kézzelfoghatóan a javaslat 12. §-ának azon rendelkezése, hogy a mostani választó jogosultsággal bírók jogát nem életfogytig, hanem csak jogcímük változatlan fennállásáig biztosítja s így nyilvánvaló, hogy az új törvénynek megfelelően összeállítandó névjegyzék már csak a következők ellenzéki elemei kihagyásával lenne összeállítva.

Hiszen azt magyarázni sem kell, hogy az összeíró bizottságok rendkívül óvakodnak attól, hogy tévedés-mentesen járjanak el tisztükben s csudálatosan sajnálatos tévedésüket: soha sem a gut-gesint szavazókkal, hanem mindannyiszor az ellenzéki, tehát szerintük megbízhatatlan egyénekekkel szemben kövessék el.

Erre tekintettel a javaslat élő javak elkobzására alkalmas ugyan, de hogy jogkiterjesztést képezne, az kizárt dolog. Kizártá teszi a fent előadottakon kívül a javaslat 10. §-ának rendelkezései, vagyis a folytonos egy helyben való munkálkodás megkivánása.

Tudjuk jól s lehetetlenség, hogy a kormány azt ne adná, mikép az ipartelepek váltakozó munkaerővel dolgoznak és munkásaik számát mindenkör a munkamennyiség befolyásolja. Így azok az ipari munkások soha sem felelhetnek meg a javaslat rendelkezésének, vagy ha választó jogosultság elnyerhetése céljából mindenképpen vissza akarnak maradni, a munka-adó rab-szolgájává kell hogy le üledjenek; minden feltételnek alá kell magukat vetni és minden felajánlott munkabért el kell fogadniok s az által családjukat kell a legnagyobb foku romlásba, nélkülözésbe taszítaniok azért, hogy a munka-adók esetleges szemérmellen uzsorázása, határtalanul fokozódjék.

Ez pedig nemcsak a munkás társadalom, hanem az összes társadalmi rétegek csödjét jelentené. Ma is nagy veszedelem az, hogy milliók kénytelenek emberhez nem illő módon éni a nélkülözések között, de a nélkülözök számának mesterséges fokozása által a veszedelmek emelését előidézni, egyenesen esztelenség.

Hátrább az agarakkal!

(Saj. tud.) A székelykeresztúri választókerület munkapártja — úgy hirdeti a fáma, így kürtölik világra a munkapárti lapok szelvényében-hosszában — közgyűlést tartott. Ugy látszik azonban: csak titokban, mert sem a hely, sem az idő nincs megnevezve. Elég az hozzá, hogy a közgyűlésen elhatározták, mikép a híres választójog benyújtása alkalmából, a mely a kutyanak sem kell, üdvözlük a kormányt, a munkapártot és a „nemzeti” (sic!) választójog lánglelkű harcosát — no, kit!? — Tisza Istvánt...

Hát ezt a kétes dicsőséget nem irigyljük a székelykeresztúri választókerület munkapártjától. Válgják „egésségükre”, ne akad-

jon torkukon, sőt gyomorba se kapjanak tőle. Ne, ilyent mi nem kívánunk nekik; noha megérdemelnék.

Hanem az ellen tiltakozunk az egész vármegye nem munkapárti, becsületes székely érzésű közönsége nevében, hogy nehány mindenkori kormányt imádó, ebédelni és vacsorázni kész valakik, kedélyes mulatozás és kínos verégés között arra a soha sem teljesíthető nagyhangú ígéretre vetemedjék, mikép: „a mostani kormányt az egész székelység egész erejéből támogatni fogja”.

Csak hátrább az agarakkal! A székelykeresztúri munkapárt még nem az „egész székelység!” Isten is őrizzen attól, hogy valaha az legyen!...

Püspöki külhelynökség Székelyudvarhelyt.

Döntött a görög kath. püspök.

(Saj. tud.) A magyar görög katolikus püspök a hajdudorogi egyházmegyei Klerushoz intézett 70—1913. számú püspöki körlevelében közli az egyházi közigazgatás beosztását.

Ez a körle él igen nagy körültekintéssel, az egyházmegye több vidékeről bekért vélemények alapján és a világi közigazgatás beosztásának szemmel tartásával állapítja meg a hajdudorogi magyar gör. kath. egyházmegye beosztását, mely szerint Székelyudvarhely város, a székelység ősi anyavárosát: püspöki külhelynökség székhelyévé teszi.

A székelyudvarhelyi püspöki külhelynökség (vikariátus) kiterjed: Csik-, Háromszék-, Udvarhely- és Marostordavármegyékre.

Ide tartoznak: a) Csiki esperesi kerület: 1. Csikgyimesbükk, 2. Csiklázárfalva, 3. Csikszentdomokos, 4. Csikszentgyörgy, 5. Csikszépviz, 6. Gyergyóalfalu, 7. Gyergyószentmiklós, 8. Gyergyóvasláb, 9. Nagykáson. b) Háromszéki esperesi kerület: 1. Árkos, 2. Galence, 3. Ilyefalva, 4. Kézdiszentkereszt, 5. Lemhény, 6. Lisznyó, 7. Nagyborosnyó, 8. Torja. c) Marosvásárhelyi esperesi kerület: 1. Harasztkerék, 2. Kebeleszentiván, 3. Kisteremi, 4. Marosvásárhely, 5. Nyáradandrásfalva, 6. Nyáradbálintfalva, 7. Nyáradkaracson, 8. Szentháromság, 9. Szentlőrinc, 10. Székelysárd. d) Udvarhelyi esperesi kerület: 1. Abásfalva, 2. Alsóboldogfalva, 3. Bözödujfalu, 4. Oláhsákad, 5. Sóvár, 6. Szarazajta, 7. Székelyszenterzsébet, 8. Székelyudvarhely.

Az egyházmegye közigazgatási beosztása szerint a budapesti főesperességhez 25, a szabolcsvármegyeihez 32, a szatmárvármegyeihez 47, a székesegyházi főesperességhez 24 és a székelyudvarhelyi püspöki külhelynökséghez 35 parochia tartozik. Az összes parochiák száma 163.

Örömmel üdvözljük a gör. kath. magyar püspökségnek körültekintő, helyes beosztását. A székelyföldi püspöki külhelynökség székhelye tényleg Székelyudvarhelyt, a Székelyföld természetes központját illette meg a „Székely-Udvarhely” hasábjain már korábban részletesen kifejtett indokok alapján.

Nagy örömmel szölgil tehát, hogy el-

foglalt álláspontunk illetékes helyen is méltánylásra talált.

Részünkről különben a további végleges elhelyezkedés, beilleszkedés körül felmerülhető szükségletek idején is, készséggel állunk e nagyra hivatott, magyar intézmény ügyeinek előmozdítására és meggyőződéssel hisszük, hogy az egész Székelyföld népe örömmel üdvözli a gör. kath. magyarok rokonszenves, nemzeti jövőnk megerősítésére szolgáló működését.

Isten hozta! Isten áldja körünkben.

Rövid séták a városi költségvetés körül.

Írta: Szabó József szabó, városi képviselő.

III.

Vásárvám.

Székelyudvarhely költségvetésében a vásárvám elég szép összeggel szerepel. Azonban Csikszereda, hol nem két nap, hanem csak egy napon van kirakó-vásár, sokkal többet vesz be. Tessék utána nézni és bárki meggyőződhetik erről.

Csikszeredában ugyanis nem hosszmeték szerint veszik a sátorvámot, hanem négyszögenként számítják. Nem egyszer volt alkalmam meggyőződni arról, hogy csak negyed meternyi kinyulványért is egész metert fizettettek meg egy sátonál.

Rossz szokás nálunk az, hogy a város kapitánya a rendőrökre bizza a vásár rendezését. Ez sok panaszra ad okot. Nem egyszer lehet látni, hogy a városi adófizető polgárok — sátor-ruddal csinálnak önmaguknak helyet, mert az idegenből jövő zsidók, vásár előtt egy héttel, levélelileg folyamodnak a rendőrtizedes urhoz az első helyért.

Ha már meg van ez életrevaló urakban az élelmesség az első helyekre, hol nem bazár-árakat, hanem többnyire és nagyobb mértékben iparcikkeket is árusítanak, miért nincs meg városunk illetékes köreiből is a törekvés, hogy a bazári cikkekért, és az iparcikkekért, u. m. cipő, ruhanemű, kalap, sapka stb. ismét külön vámot szedjenek? Hiszen meg van állapítva a tarifa, hogy cipészek, szabók, kalaposok mennyit kötelesek fizetni. Ezt pedig semmiféle törvény vagy szabály nem akadályozza.

Brassóban és Szebenben a szászok megteszik ezt a városuk javára, mert azok nyitott szemmel járnak és látnak is a város érdekében. Nálunk azonban csak pótdoból szeretnek gazdálkodni, mert — úgy látszik — kényelmesebb.

De ha már a magyar élelmesség a város hasznáért nem tud semmit tenni, úgy legalább a vásárok és heti vásárok idején, az ugynevezett ócskapiacra kinézhetnének az arra hivatottak és megláthatnák, hogy ott új ruhát, új eszimat és cipőt árusítanak a városi adófizető iparosok megkárósítására. Tessék vámot fizettetni ezekkel a tarifákkal szerint.

Ha lelkiismeretesen utána néznének ezeknek a dolgoknak, kifizetné magát a város javára. Hiszen a kezelőszemélyzetet nem azért fizetjük, hogy a szegény, két tojást titkosan eladó falusi asszonyokat üldözze 4 fillérért és a sápert, másfelől meg a rövidlátás miatt, évenként ezekkel káro odjek a város az ellenőrzés hiányossága miatt.

— **Gyengeelméjük, gyengetehetségük felvétele.** A borosjenői internátussal egybekötött gyogyepedagógiai nevelő- és foglalkoztató állami intézetbe a jövő iskolai év kezdetétől több növendéket vesznek fel. Felvételnak a nevelő intézetbe 7—10 éves, a foglalkoztatóba 14 éven felüli tanításra és foglalkoztatásra alkalmas gyengeelméjű, gyengetehetségű egyének. A szegény gyermekek díjtalan elhelyezést nyernek. Bővebb tájékoztatást nyújt bárkinek ingyen az intézet igazgatója: Csapó György, Borosjenő Arad megye.

Csendőri zaklatások Székelyderzs községben

Már egyházi gyűlést sem tarthatnak.

(Saj. tud.) Mióta Kiss Jakab és neje Liphay Matild állami elemi iskolai tanítókat — Heltai Ferenc munkapárti képviselő ur kívánágarra — állásukból kizavarták, megszűnt a béke, feidultak a jóra való székely község előhaladásának, feltételeit Székelyderzsben.

A békétlenség azonban csak a szívekben él, mert a népműveltség annyira szabályozza az érzelmeiket, hogy törvényellenes cselekedetről szó sem lehet. És ebben van a székelyderzsi székelyek erőssége, mely mint megbonthatlan vár védelmezi becsületes álláspontjukat.

Ennek dacára, időnkint előáll a hatalom és fegyvercsörtetések között molesztalja, puhitgatja Székelyderzs község népet. Azt hiszik a balgák, hogy az ilyen eszközökkel majd magukhoz kenyserítik a józan felfogású népet. Pedig épen az ellenkezőjért érik el Csendőrszuronyos népszerűet! Gyönyörű perspektívája ez a mai gyalázatos, pusztulásra már nagyon is túlerett közéleti rendszernek...

No, de ide hallgassatok emberek, kik a modern, XX-ik században még éltek. Nézzetek, mi történhetik ma a Tisza—Lukács-féle rendszer idejében az ugynevezett alkotmányos Magyarország területén.

Székelyderzs községben 1913. évi januárius hó 19-én unitárius egyházközségi gyűlés volt az iskola termében. A gyűlésen Sándor Gergely unitárius lelkész elnökölt, aki mellesleg mondva: Heltai Ferenc munkapárti képviselőnek régi, közismert vezérémbere. Jelen volt a gyűlésen, mintegy százötven egyházközségi tag.

Egyhangulag, a legnagyobb rendben hoztak határozatot arra, hogy az unitárius énekevezéri tisztséget az állami tanítótságtól elkülönítik és a kántorukat autonómikus jogkörükből kifolyólag, ezután önállóan fogják megválasztani és fizetni. Az állammal ez ügyben kötött szerződést, törvényes uton, érvényen kívül helyezik.

A közgyűlés tagjai e határozat után, csend- és rendben szétoszolván, nyugalommal hazamentek.

Alig telt el három nap, e hó 23-án három csendőr jelent meg Székelyderzs községben a kányádi őrsről. Községi hivatalos küldött útján, huszonhárom székelyderzsi adófizető polgárt a község házához, a lörjegyzői irodába idéztek. Ott előbb egyenként, később — az idő előrehaladott voltára való tekintettel — csoportonként vallatták őket, mint valami gonosztevőket.

A kivallatott, órákig zaklatott huszonhárom székelyderzsi adófizető polgár, — úgy látszik — nagy bünt követett el azzal, hogy az egyházközségi gyűlés összehívását írásban indítványozni merészelt. Mert hát a csendőrök nyomozási akciója arra irányult, hogy vajjon kinek jutott eszébe a gyűlés összehívása? Ki gondolta ki először azt és ki hívta össze az indítványozókat *Fancsali György* keresztesmester házához, ahol a gyűlés összehívását elhatározták?

A nyomozás eredménye természetesen más ezuttal sem lehetett, mint az, hogy a székelyderzsiakat biztatni fölösleges, miután önmaguktól is tudják jogaikat és kötelességeiket, mert a saját lábukon szeretnek járni s mankóra nincs szükségük.

Tény az, hogy az unitárius egyház autonómikus jogköre és a polgárok szabad gyülekezési joga ellen, ez eljárással a legundokabb merénylet történt.

A csendőrséget nem hibáztatjuk, mert az csak hivatalos feladatát teljesítette — bizonyára felsőbb parancsra. Azonban az a

valódi bűnös, aki ezt a méltatlan zaklatást lelkiismeretlen jogtalansággal elkövette. És vajjon ki ő s merre van hazája?...

Ugy értesülünk, hogy maga az unitárius egyház, az autonómiáján esett sérelme miatt felsőbb hatósága útján, a megkurcolt polgárok pedig a bíróságnál fognak jogorvoslast keresni. Tehát a'apos kilátás van arra, hogy majd csak kikerül a hivatalos hatalmával visszaelő pasas, aki lépten nyomon és minden alapos ok nélkül: csendőrséget küldözget a székelyderzsi polgárok békés, alkotmányos életének háborgatására.

Az a legérdekesebb, hogy sem a vármegye alispánja, sem pedig a járás főszolgabírája, nem tudott a titokzatosnak látszó csendőrségi hajszaról. A panaszkodó székelyderzsieknek legalább úgy nyilatkoztak.

Előadások székely közigazdasági kérdésekről.

(Saj. tud.) A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara új székházának dísztermét megnyitja a székely közigazdasági kérdések nyilvános tárgyalásának. Az első előadás február elején lesz és arra, valamint a következő előadásokra, a kamara tagjain kívül az érdeklődő közönséget is meghívják. Az előadások megvitátás elé bocsáttatnak s a tárgyhoz jogában lesz bárkinek a jelentkezés sorrendjében hozzá szólani.

Az ipari kirendeltség felállításának és szervezésének küszöbén, fölülte aktuális a kamara kezdeményezése, mert alkalmat nyújt arra, hogy a nevezetes akció körül az érdekeltség megnyilatkozásával, lehetőleg egyöntetű helyi közvélemény alakuljon ki.

Ezt a rövidke tudósítást vettük és adjuk az érdekeltek tudomására.

Nagyon örvendünk, hogy a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara a jelzett vitaelőadásokat kezdeményezte. Még jobban örvendenek, ha azoknak az egész Székelyföldre kiterjedő hatásai lemének.

Azonban épen ez az, amire számítani egyelőre nem tudunk. Nem pedig azért, mert Marosvásárhely, hol a kamara új székházának díszterme van, egészen kívül esik a Székelyföld központjából és így az előadásokra a perifériákról, vajmi kevesen mehetnek el — a saját költségükön azok, kik a legközvetlenebb érdekeltek, a kisiparosok.

E nélkül pedig — úgy szólva — üres szalmacséplésnek tekinthető az olyan előadás, mely rólunk — nélkülünk hangzik el még akkor is, ha azt a legkiválóbbnak elismert szakemberek tartanák.

Csakis egy uton-módon volna megközelíthető a tervbe vett előadások sikere. Nézetünk szerint úgy, ha vidékenként előadók-ról és ingyenes vasúti jegy biztosításával érdekeltek közönség odautazásáról is lehetne gondoskodni.

Igen ám, de ezt a célt vidékenként és nem Marosvásárhelyt tartva, sokkal olcsóbban és nagyobb érdeklődés mellett érhetnők el.

Önként következik tehát, hogy az előadásokat a székelyföldi vármegyék székhelyén és nem Marosvásárhelyt kell a Székelyföld iparosága számára megtartani.

Ilyenkor és az ehhez hasonló alkalmak idején érezzük nagy hiányát az apahida—marosvásárhely—székelyudvarhely—sepsiszentgyörgy—konstancai, valamint a székelyudvarhely—csikszeredai és a székelyudvarhely—gyergyószentmiklósi vasutvonalak kiépítésének.

De — sajnos — csak mi érezzük, azonban az illetékes faktorok és kormánykörök nem is akarnak tudni rólunk — ilyenkor.

Különbözn üdvözöljük a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara helyes irányu törekvését, de reméljük, hogy méltányos felhívásunkat szintén megfontolják s rólunk — nálunk nélkül vitaelőadásokat rendezni nem fognak a szomszédos és tőlünk mégis oly távol eső Marosvásárhelyt...

SPORT.

Az intéző bizottság múlt vasárnapi ülésén a bajnokságra nézve elhatározta, hogy abban részt vesznek: a főreáliskola, főgimnázium, kollegium és agyagipari szakiskola két két csoporttal. A bajnokság egy fordulás. A bajnokságban győztes csapat minden tagja emlék-sapkát fog kapni. Az ezután megejtett tisztikar-választás a következő eredménnyel járt: Elnök: Solymossy János. Football-intéző: Láng J. E. Szövetségi kapitány Várady József. Pénztáros: Dr. Duck János. Jegyző: Szeless Pal. Végül örömmel vették tudomásul, hogy virágvasár napjára a nagyszabeni diákokkal való mérkőzés biztosítva van.

Izléses akvarellek készülnek a bajnokság alkalmából. A rendkívül szép kivitelű reklámképek már február hó folyamán megjelennek az egyes kereskedő cégek kirakataiban.

HIREK.

— **Eötvös József báró** születésének száz éves fordulója alkalmából, a székelyudvarhelyi ref. kollegium ifjusági „Petőfi“-önképzőkörre ma (vasárnap) d. u. 5 órakor, az intézet tornacsarnokában, irodalmi ünnepélyt rendez, a melyre a közönséget is ezennel meghívja. Az ünnepély műsora a következő: 1. Megnyitót mond Csanády György VIII. o. t., ifjusági elnök. 2. Bellini: Nyitány „Romeo és Julia“ c. operából, előadja az ifjusági zenekar. 3. Br. Eötvös József emlékezete, Várady Antaltól, szavalja Groák László VI. o. t. 4. Paucius Fr. „Finn zene“, előadja az ifjusági zenekar. 5. Br. Eötvös József regényírói sajátosságai, írta és felolvassa Hirsch Márton VII. o. t. 6. Saja Antal: „Tusnádi emlék“, walzer; előadja az ifj. zenekar. 7. Eötvös-Bévy: „A megfagyott gyermek“, melódráma harmonium és gyermekkar kísérettel; szavalja Bakk Elek III. o. t. harmoniumon kíséri Kassay László VII. o. t. 8. Saja Antal: Népdalegyveleg, előadja az ifj. énekkar. 9. Farkas Imre: Magyar dal; zenekarsérettel szavalja Hoffmann Zoltán VII. o. t. 10. Konti I.: Induló, előadja az ifjusági zenekar.

— **Március helyett februárban** lesz az idén a hójt közepére eső országos vásár Székelyudvarhelyt. Február 26-ik napjára a kirakó-vásár és ezt megelőzőleg három napon át az országos állatvásár lesz.

— **Hangverseny.** A „Székely Dalegylet“ február 2-án (vasárnap) Dr. Paál Árpád elnök és Horváth József karnagy vezetése mellett, a Budapest-szálló színháztermében táncal egybekötött hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. Erkel F. Elvénének. Az 1912. évi Országos Dalosversenyen az I. csoport összkara. Előadja a Dalegylet. 2. Gaál F. III. Magyar Rhapsodia. Zongorán előadja Saja Antal ref. koll. zenetanár. 3. Scherling L. A remény... Énekduett. Előadják: Hermann Eliz és Bodrogi Balázs' zongorán kíséri Schaffentné Baku Kata 4. Lányi E. Sűrű sötét éjszakában... Népdal egyveleg. Előadja a Dalegylet. 5. Baka-Baitz Irma: Bucsuzás. Énekszólo. Gyertyánossy Etus, zongorán kíséri Saja Antal. 6. Vonós négyes. Előadják: Dézsi Lajos, Debó Zoltán, Dr. Kovácsy László és Paál Sándor. 7. Hoppe Rezső: Daloljatok. Az 1912. évi Országos Dalosversenyen a III. csoport első díjával kitüntetett dalegylet versenykara. Előadja a Dalegylet. Műsor után tánc.

— **Egyházi adókimetés.** A róm. kath. egyház tanácsa az 1913. évi egyházi adót (képét) kivetette. Az adókimetési kimutatás a plebániái hivatalban a hivatalos órák alatt 15 napon át közzemlére ki van téve és ez idő alatt bárki megtekintheti. A netaláni felszólamlásokat is ez idő alatt lehet megtenni.

— **Fillérestély.** A székelyudvarhelyi polgári önképző és segélyző egyesület e hó 28-iki (keddi) fillérestélyt Gabos Irma és Gabos Róza rendezik. A műsor ismét változatos és érdekes. Reiner Juliska szaval, Papp Lenke és László Tibor dialogot, valamint Rájk József melódrámát adnak elő, Rozsondai Viktor tanár pedig zenekísérettel énekel. Végül Szombatfalvi Mancsi monologot ad elő.

— **Népnevelési közgyűlés.** Az Udvarhely-vármegyei Népnevelési Egyesület 1912-ik évi beszámoló közgyűlését f. hó 21-ikén Székelyudvarhelyen tartotta meg. Hlatky Miklós elnök betegsége miatt távol lévén, a gyűlést Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelő, az egyesület alelnöke nyitotta meg és vezette. Gál Imre egyl. h. titkár számolt be az egyesület 1912. évi működéséről. Mindent felölölő titkári jelentést egyhangulag és köszönettel vették tudomásul. A módosított alapszabályokat újra tárgyalás alá utalták, az Uránia előadások rendezésére kiküldött bizottság lemondását tudomásul vették s az egyesület támogatásáért Dr. Sebesi János alispánnak, Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelőnek, az Orsz. Szabadoktatási és Közművelődési Tanácsoknak j. könyvi köszönetet szavaztak. A pénztáros számadásait s a pénztárvizsgáló bizottság jelentéseit tudomásul vették és megállapították az 1913. évi költségvetést, melynek keretében az iskolák segélyezésére ez évre is 500 K-át vettek fel. Titkárnak Gál Imre székelyudvarhelyi áll. tanítót, jegyzőnek Benedek Ignác tanítót választották meg egyhangulag. Az iskolák részére évenként kiosztandó tanszerek beszerzésénél a helyi módosított irkát fogják vásárolni és kiosztani. Végül elhatározták, hogy ezután minden évben megfogják ünnepelni emlékünnepeket keretében Br. Eötvös József volt kultuszminister emlékezését.

— **Az Udvarhelyvidéki Unitárius Lelkész-kör** f. hó 17-én tartotta évi első rendes gyűlését Recsenyében a papi háznál. A lelkész-köri tagok nagy számának jelenlétében terjedelmes tárgysorozat tárgyalatott le. Nagy érdeklődést keltett fel Ajtay János elnöklő lelkész megnyitója, mellyel ismételtelen köztetszést és elismerést aratott. Ezt követte az a gyűléssel kapcsolatos istentisztelet, melyen a szép számban megjelent hívek előtt Marosi Márton homoródkeményfalvi lelkész tartott lélekemelő imát és tanulságos, tartalmas beszédet. A gyűlésnek egyik nevezetes pontját képezte Sándor Gergely szekelyderzsi lelkésznek: „Mik voltunk és mik vagyunk“ című költői színezetű felolvasása. Az általános figyelemmel kísért és nagy tevékeniséggel fogadott felolvasás lapban is meg fog jelenni. A másik, mely figyelmet igénylő értekezést Benczédi Pál homoródujfalvi lelkész tartotta: „Modernizmus“ címen. Ez alapon tudással és sok tanulmánnyal megirt és zajos elismeréssel fogadott értekezés, s intén meg fog jelenni lapban is. Más pontok alatt az Unitárius ker. néppaptár és Dávid F. népies füzetek ügyei vétettek beható tárgyalás alá. Ezt követőleg az indítványok tárgyalatottak le, mellyel a gyűlés véget ért. A hosszúra nyúlt gyűlésezés fáradságait a papi család gazdag asztala mellett enyhítve meg, a lelkész-kör tagjai az esti órákban távoztak el.

— **A méhészegyesület választmányi ülése.** Folyó hó 21-én Székelyudvarhelyen igen látogatott választmányi ülést tartott a vármegyei méhész egyesület. Gál Imre titkár számolt be az egyesület ügymenetéről, melyből a jelentékenyebb intézkedéseket a következőkben emeljük ki. Több egyesületi tagnak Székelyhidyi Viktor kir. gazd. felügyelő felterjesztésére méhészeti eszközöket adományozott a földmívelésügyi miniszter. A recsenyédi méhészeknek 1 mézpörgetőt és műlépprest vásárolt az elnökség s azokat átvételi elismervény mellett használatra ki

adta. A pénzügyminiszter által engedélyezett és szükség etetésre szolgáló nyerscukorból 15 mm. rendeltetett meg a vármegye területére. Tagok használatára egy drb viaszolvasztó edényt szerzett be az elnökség. Az Erdélyrészi Kirendeltség Székelyhidyi Viktor un. megbízott előterjesztésére 1 drb mézpörgetőt és 1 drb műlépprest adományozott, mely a tagok rendelkezésére áll Blájer Balázs egyleti gazdánál. Az orsz. selyemtermelési felügyelőség felhívására 16 egyén és testület jelentkezett fákért, kiknek kérése teljesített s folyó évi március hóban a fák személyre szólóan díjmentesen megküldetnek Mézelőfákért és keleti cserjék kedvezményes részint díjmentes adományozásáért az Orsz. M. méhészegyesületnek, gyümölcsfákért a Kirendeltségnek az elnökség előterjesztést tett. A tagok sorából Berze Lajos, László Lajos, Kovács János, Bálint S. András szekelyszentkirályi, Bete József alsóuti, Kovács György rákoskereszturi lakókat szabályszerű jelentkezésük alapján törölték s a tagdíjakat nem fizető tagok sorából 77-et a közgyűléshez törülésre javaslatba hoztak, ugyanazonban, hogy a hátrálékos tagdíjakat peres uton az egyesület elnöksége hajtsa be. Tagok sorába felvették: Huszár Miklós homoródszentpáli, Fancsali György, Lőrinc Dénes. Pál Dénes szekelyderzsi lakókat. Az 1912. évi beszámoló közgyűlést f. évi marc. 3-ikára kitűzték s a számvizsgáló bizottságot Varró Elek Jancsó János, Schwarz Mihály tagok személyiségében kiküldötték. A közgyűlésen Szabadon választandó tételről való előadásra Demeter Miklós tagot, mátsfalvi tanítót felkérték, ki a felkérésnek eleget tesz. Elhatározták, hogy az egyesület ért. osztályát a folyó évben felállítják. A tervezet kidolgozására és a közgyűlésnek teendő javaslat tételre Gál Imre egyl. titkár elnökle alatt Jancsó János, Derzsi Samu, Lőrinczi Béla, Blájer Balázs, Varró Elek, Szabó Antal, Gyarmathy Sándor tagokat, mint bizottságot kiküldötték. Végül elhatározták, hogy a közgyűlést méhészeti vacsorával kötik össze, melynek előkészítésére a titkárt felkérték. A mindvégig értékes gyűlés Lányi Imre elnök elttetésével ért véget.

— **Diák-bál.** A helybeli ref. kollegium jóhírű diák-bálja ez évi február 1-én, a Budapest-szálló színháztermében lesz. A mulatság este 8 órakor kezdődik.

— **A Házinyulthenyészők Országos Szövetségének** választmányi ülése, a meghívott szücsiparosok véleménye alapján különösen, figyelmébe ajánlja a tenyészőknek a levágot nyulak gereznája gondos kezelését, mert a jó gereznák ára megkétszereződött. (Leghelyesebb a lehuzott bőrt egy oldalt keskenyedő deszkára huzni olyképp, hogy a szőrös oldala a deszkára kerüljön.) A Szövetség hivatalos lapja, a Házinyulthenyészés és Értékesítés, amelyből szívesen küldenek ingyen mutatót, szakszerűen tárgyalja ezt a kérdést is. A Szövetség útján rendkívül kedvezően, majdnem ingyen, jó tenyészanyaghoz juthatnak a tenyészéssel foglalkozni szándékozók, mert 1 bakból és 2 nőtényből álló belga óriási nyultörzset 4 K-ért, ugyanilyen ezüst nyultörzset 3 K-ért, bakokat pedig egészen ingyen adhat ki. Tudakozódások és kérések Aufferberg János tanárhoz, a Szöv. ügyvezető m. elnökéhez (Budapest, Csillaghegy) intézendők.

— **Van e betáblázott kölcsöne?** Ha van, akkor siessen azt a városi adóhivatalnál ingyen kapható tehervállomási iven azonnal bejelenteni, nehogy az általános jövedelmi pótdadó leírásának kedvezményétől elessék. E hó végéig okvetlenül be kell adni, mert hanem elkésett. Falun a körjegyzőtől kell kérni és nála benyújtani.

OLVASSUK és terjesszük a függetlenségi lapokat, ezek védik jogainkat, küzdenek a hazáért!

Eternit pala a jelenkor legtökéletesebb tetőfedő anyaga.

Eternit pala működik rendkívül szilárd, ruganyos, csekély súlyu, fagymentes, tűzbiztos és vihartálló.

Eternit pala évek óta használatban van mint tetőfedő anyag mindenütt, még a legkedvezőtlenebb éghajlati viszonyok között is fényesen bevált, ott is hol más tetőfedő anyaggal semmi kép sem lehetett boldogulni.

Eternit pala könnyűségénél fogva kiválóan alkalmas szalma, bádóg kárnyalomez tetők átfedésére, mert nem igényel erősebb tetőszerkezetet.

Eternit pala fedések javításmentesek.

Eternit pala jelenléte szigetelésénél fogva nyáron hűvösebb más fedésnél s ezérl gazdasági épületek fedésére is rendkívül alkalmas.

Eternit fedéseket vállal:

JAKOBOVITS ARTHUR

fiókja

SZÉKELYUDVARHELY,

Bethlen-utca 18. sz.

és szívesen szolgál tetősíkrázk beküldése ellenében díjmentesen költségvetéssel.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESSZEN** tehát a „Székely-Udvarhely”-ben

Milliók

használat

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, göres és hörhurut ellen

K A I S E R - f e l e

mell-karamellakat

a „három fenyővel.”

6050

közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánorvostól a biztos eredményt igazolják. Kiválóan kellemes ízű bonbon! Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogusárakban, valamint: **Z S E T K E Y J Á N O S** gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

Paplanokat ramán mindenféle minták szerint előnyös árakban, pontosan elkészít **Dané Annuska** Székelyudvarhelyt. Temető-utca 4. sz.

Eladó vagy kiadó belsőség.

Székelyudvarhelyt. Solymossy-utca 27 sz. a. 212 négyszögöl területű belsőség, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, sütőház, fatartó, sertésól és igen szép kert van, örök áron eladó vagy többévre szónalbére vehető **Lukács Ferenc** tulajdonostól. — Bővebb felvilágosítást nyújt szíveségből a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

Földbirtokot, házat, erdőt vesz. elad és saját költségén párcelláz

Kovács Elek ingatlan forgalmi irodája **Marosvásárhelyt.**

Apaffy Mihály utca 2. szám. Ugyanott több kisebb-nagyobb birtok eladó.

Azonnal kiadó egy 75 holdas, egy 300 holdas, egy 400 holdas birtok mezőgazdasági szeszgyárral, egy 700 és 1600 holdas földbirtok.

Pénzt, bármely összegben, betáblázásra legelőnyösebben elhelyez, kölcsönügyleteket, biztosításokat gyorsan lebonyolít.

Sok betegséget Selkerül, megelőz, s ha a baj beütött, otthon önmagán is segíthet az **ÉLET KÖNYVE**

állandó házi orvos módszerével. — Posta-utalvány szelvényén azonnal rendelje meg. — Három koronaért bémentesen küldi a „Székely-Udvarhely” 48-as politikai székely ujság kiadóhivatala Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt. **NE FELEDJE EL! Három koronaért önmaga és családtagjai életét s a haláltól megmentheti.**

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Palmay József. Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható; Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címerével illusztrált mű, igen becses családöröneti adatokat tartalmaz.

*****

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bországykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

== ÉRTESETÉS. ==

Üzlet átalakítás miatt

a raktárainban levő összes férfi és nőidivatárucikkék, készruhák, cipők, terhéneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait természetesen lezártítottam s így ritka alkalmu bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

Meghívók

Csekély 2 koronaért egész éven át olvashatja a Székely-Udvarhely 1848-as függetlenségi politikai ujságot — társaságban. Kérjen azonnal mutatvány-számfot és fizessen elő e vérbeli székely lapra. Nyílt, őszinte, bátor s ha szük-

— névjegyek, eljegyzési és esküvői jelentések, valamint bármiféle nyomtatványok gyorsan, előnyösen beszerezhetők **Betegh Pál** könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, **Kossuth-utca 31. sz.**

ség: kérlelhetlen ostromozója bármely visszaélésnek; a székelység ügyeit szívből fakadó szeretettel védelmezi. Minden igaz székelynek erkölcsi és önmaga iránti kötelessége volna tehát hathatósan támogatni az ő lapját: a „Székely-Udvarhely”-t.